

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A Magyar Természettudományi Múzeum

**EGY ÉLŐ NEMZETI
TERMÉSZETRAJZI
GYŰJTEMÉNY**

Leltárba véve:
9 643 086 példány

Leltárba véve: 9 643 086 példány – Élő nemzeti természetrajzi gyűjtemény
időszaki kiállításáról

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiumánál
elnyert pályázat azonosítója: 3506/01778

A kiállítás címe: Leltárba véve: 9 643 086 példány – Élő nemzeti természetrajzi gyűjtemény

Alcím: Nemzeti gyűjtemény a nemzet adományaiból – A Magyar Természettudományi Múzeum szerzeményei 1802-2012

Ideje: 2012. május 18. – 2012. november 24.

Helye: MTM, Kiállítási csarnok

Területe: 750 m²

A kiállító neve: MTM

A kiállítás típusa: interaktív, tematikus időszaki kiállítás

Szakmai tartalom: természettudományok és tudománytörténet: zoológia, botanika, ásványtan, őslénytan, embertan

Közreműködő MTM részlegek: Az MTM valamennyi részlege

A kiállítás rendezője: Katus Magdolna

A kiállítás szakmai rendezői: Bajzáth Judit, Matuszka Angéla, Bauer Norbert, Bálint Zsolt, Gasparik Mihály, Kustár Ágnes, Vásárhelyi Tamás, Merkl Ottó

A KIÁLLÍTÁS LEÍRÁSA

A kiállítás mottója:

„Mivel pedig tudományos, művészeti és ipari kifejlődésünkre számos tudományos intézeteink között egy sincsen, mely annyi kutfőt és gazdag segédeszközt szolgáltatna, mint magyar nemzeti muzeumunk, szükség, hogy kivált ezt minél virágzóbbá és haszonvehetőbbé tegyük. Kubinyi Ágoston: A Magyar Nemzeti Múzeum”

(A Magyar Nemzeti Országgyűlésnek hazafi tisztelettel, Pesten júniusban 1861.)

A kiállítás üzenete:

A múzeum alapítása, 1802 óta, hosszú ideig főleg ajándékok révén gyarapodott. Eleinte csak a tehetősebb emberek révén gazdagodtak a gyűjteményeink. Később azonban, és leginkább manapság, adományok, hagyatékok és vételek révén neves kutató természettudós szakemberek és lelkes amatőrök értékes gyűjteményei váltak a múzeumban őrzött („leltárba vett”), nemzeti kulturális örökség részévé. A múzeum küldetéséből eredően ezek a kincsek ily módon hozzáférhetők a széles közönség számára is.

A kiállítás célcsoportjai:

Elsődleges célcsoportja a középiskolás diákoktól a felnőttekig korosztály.
Másodlagos célcsoportja a családok és a nyugdíjasok.

Szakmai és kiállításkészítési koncepció:

Az MTM gyűjteményeinek gyarapodásának egy részét az adományok, hagyatékok és a vásárlások teszik ki. Már a múzeum megalapítása is adománnyal történt, amit számos más

követett. A jelentősebb hagyatékok bekerülése vagy megvásárlása nemcsak a kezdetekkor, de napjainkban is rendkívül értékes tárgyakkal, példányokkal, esetleg egész gyűjteményekkel gyarapítják a múzeumot. Ennek nemcsak azért van jelentősége, mert általa nő a „nemzeti leltárba” vett természetrajzi tárgyak száma, hanem azért is, mert sok esetben rendkívül fontos információtartalma van ezeknek a tárgyaknak, gyűjteményeknek. Történeti, kultúrtörténeti és tudományos értékkel is bírnak.

Az ilyen módon bekerült és leltárba vett gyűjtemények, példányok, tárgyak közül a legújabb szerzeményeinket még nem tudtuk kiállítani, ezért ez most időszerűvé vált. A kiállításban párhuzamba tudjuk állítani, hogy milyen tárgyak kerültek be egykor és milyenek most.

A bemutáson tematikusan, a múzeum tudományos tárai szerinti osztásban állítjuk ki a válogatott tárgyakat, természetesen a teljesség igénye nélkül. Így a „leltárba vett” tárgyaknak külön jelentéssrétege lesz. Más-más installációban jelenik meg a XIX. században bekerült gyűjteményi anyag, és más formában mutatjuk be a napjainkban bekerült tárgyakat.

A kiállítás másik jelentéssrétegéhez tartozik az adományozó személyek sora, különös, olykor humoros történeteik, amelyek az általuk adományozott tárgyról vagy a velük kapcsolatos esetekről szólnak. A tematikus tárgybemutatót filmvetítések egészítik ki.

Bizonyos kiemelt példányoknál vagy egész gyűjteményeknél és személyeknél az okos telefonnal rendelkező látogatók többletinformációhoz juthatnak egy QR-kód [Quick Response (=gyors válasz)] segítségével.

A családok, iskolás csoportok részére a kiállításban, annak szerves részeként egy munkaszobát-preparatóriumot rendezünk be, ahol a muzeológusok, preparátorok tényleges munkát végeznek. Ily módon a látogatók megismerhetik a múzeumba került tárgyak útját, sorsát.

A KIÁLLÍTÁS TARTALMI EGYSÉGEI:

1. Egy nemzeti természetrajzi gyűjtemény létrejötte

1802-ben Széchényi Ferenc gróf felajánlotta könyvtárát és éremgyűjteményét a nemzetnek, hogy ezzel megvesse „egy közmívelődési tudományos központ, egy nemzeti könyvtár” alapjait. Az 1807-es országgyűlés a nemzet tulajdonába vette az új intézményt és közadakozásra szólította fel az ország lakosait.

Az intézmény nemzeti múzeummá fejlesztését célzó tervzet szerint a múzeumban össze kell gyűjteni a irodalom és a történelem emlékei mellett mindent, amit a hazai „hegyeknek, bérceknek, réteknek és vizeknek a természet három országából bőségesen az egek adtak”.

Még 1803-ban ásványgyűjteményt és néhány szárított növényt **adományozott** az intézménynek Széchényiné Festetics Julianna grófnő. Ez volt az alapja a „Természetiek és Kézműtaniak Tárának”. Ebből alakult ki a természeti tárgyak nagy arányú gyarapodása és a tudományok differenciálódása nyomán később a Magyar Természettudományi Múzeum.

1.1. Mi a gyűjtemény? – A tárgyak információtartalma.

1.1.1. Miért gyűjtünk?

2. A nemzeti természetrajzi leltár: Az MTM gyűjteményei

A majd 10 millió példányt számláló múzeumi gyűjtemények rövid története és egy-egy jellegzetes tárgy bemutatása. Összesen több mint 1000 példányt nézhet meg a látogató. A gyűjteményeken belül feltüntetjük az adományok, hagyatékok útján bekerült példányok arányát. Külön érdekesség a történelmi események és az egyes gyűjtemények sorsa közötti összefüggés. A történelmi sorsfordulókkor egész hagyatékok, adományok semmisültek meg, amelyekből csak egy-egy példány maradt fenn (pl. II. világháborúban megsemmisült növénytan gyűjtemények, vagy az 1956-os forradalom alatt elégett ásványtani-öslénytani

gyűjtemény). Röviden bemutatjuk azt is, hogy mi minden történik egy tárggyal, amikor bekerül a gyűjteménybe, és egyáltalán, mit jelent a gyűjtemény és a gyűjteményi munka.

2.1. Tudományos gyűjtemények

2.2. A tárgy útja

2.3. A gyűjtemények gyarapodásának útjai

2.3. Mit jelent a leltár?

2.3.1. A leltárkönyveink

3. Leltárba véve: Adományok, hagyatékok, vásárlások

Az MTM gyűjteményeinek számos darabja adomány, hagyatékok vagy vétel alapján került a múzeumba. A XIX. században hatalmas mennyiségű gyűjteményi anyag került így a múzeumba. József nádor 1807-es felhívására beküldték az első állattani tárgyakat: egy egyszemű malacot, homlokán szarvval, spirituszban, egy kitömött gémet és egy hollótojást. A legnagyobb adakozók között találjuk Festetics Juliannát, József nádort, az öccsét Rainer főherceget, Eder Józsefet, Szapáry Pétert vagy özv. Jordán Annát.

1808-ban érkezett a múzeumba az első botanikai gyűjtemény. Eder József nagyszebeni botanikus pap háromkötetes herbáriuma, amely Erdélyből gyűjtött növényekből áll. Kezdetben a múzeum gyűjteményszerzeményezése az arisztokrata családok adakozó kedvétől függött, ám így is olyan mértékben növekedett a természettudományi jellegű példányok száma, ami miatt 1810-ben létre kellett hozni a Nemzeti Múzeumon belül a Természetiek és Kézműtaniak Tárát. A reformkorban szépen gyarapodtak a gyűjtemények, adományozás és vásárlás útján egyaránt. 1848-ban a természettudományos anyag 13000 darabot számláló ásványból, kőzetből, ősmaradványból és több mint 35000 darabból álló állattani anyagból állt. A XIX. század utolsó harmada a múzeum gyűjteményezésének aranykorszakában az egyre növekvő anyag mennyisége és sokfélesége miatt a Nemzeti Múzeumon belül önállósítani kellett, ezért 1870-ben elkülönült az Ásvány- és Őslénytár, a Növénytár és az Állattár.

3.1. Az ásványtani gyűjtemények adományai, hagyatécai, vásárlásai

Az Ásvány- és Kőzettárban őrzött tárgyak közt tekintélyes részt képviselnek az egyedi adományként érkezett példányok, illetve az ajándékba kapott vagy megvásárolt teljes kollekciók.

Vásárlásra vagy gyűjtésre fordítható összegek híján az ásvány- és kőzetgyűjtemény gyarapodásának fő forrását a kezdetektől (1803) egészen a Kiegyezésig az – egyedi példányoktól a kisebb összeállításokon át a teljes kollekciókig terjedő – ajándékok jelentették. Egész gyűjtemények megvételére csak az 1830-40-es években nyílt néhány ízben lehetőség.

Az 1870-ban önállósodott Ásvány- és Őslénytár első két évtizedét – különösen a Semsey Andor színre lépte (1878) utáni időszakot – a nagy, szisztematikus gyűjteményvásárlások jellemezték. Ennek grandiózus nyitányát jelentette 1870-ben a 40 000 példányos Lobkowitz-gyűjtemény országgyűlési határozattal történő megvásárlása. A kezdeti gyűjteményvásárlásokon kívül Semsey pénzadományai negyven éven át lehetővé tették a nemzetközi ásványkereskedelemben hozzáférhető legjobb egyedi példányok megvételét is.

Az 1956-os tűzvész pusztításai után hazai és külföldi közgyűjtemények és magánszemélyek siettek adományaikkal a tár segítségére, emellett a magyar állam is anyagi támogatást nyújtott néhány magángyűjtemény teljes vagy részleges megvásárlására.

Az 1980-as évek óta az ásványgyűjtés elterjedése nyomán megnőtt az egyedi ajándékok mennyisége, köztük a szakmailag jól képzett gyűjtőktől kapott hazai és külföldi ásványtani érdekességeké. **Arnóth József jóvoltából pedig a tár ismét egy jelentős magángyűjteményt kapott adományként 2009-2011-ben.**

3.2. Az őslénytani gyűjtemények adományai, hagyatécai, vásárlásai

Az őslénytani anyag gyarapodása a kezdetekben hasonlóan a többi gyűjteményekhez főként adományok révén történt. A korai ajándékozók közül az első évtizedekben kiemelkedik gróf Szapáry Pál gazdag fosszíliagyűjteménye (1809), valamint Rainer főherceg jégkorszaki nagyemlős csontokból álló kollekciója, melyet „szekérderékszámra” küldött a Tisza vidékéről (1811). A gyarapodás sokrétűségére vet fényt Gyurcsák János ezredes hagyatéka (1834). Az 1870. évben az ásvány-, kőzet- és ősmaradvány gyűjtemény „Ásvány-Őslénytár” néven önálló osztály lett. A gyűjtemény a későbbiekben gyorsan és jelentékenyen fejlődött. E fejlődés három fontos tényező együtthatása nyomán állt elő: nemzetközi mércével mérve is kimagasló

tudású szakemberek (Hantken Miksa, id. Lóczy Lajos, Franzenau Ágoston) koncepciózus tudományos és muzeológiai munkálkodása, Semsey Andor rendkívüli mértékű mecénási tevékenysége és a rendszeressé váló állami dotáció (1902-ben ez 6000 korona) nyomán. A gyűjtemény a századfordulóra majdnem megduplázódott. Az Európa és világhírű őslénytani gyűjteményből szenzáció számba menő kiállítások nyíltak a 20. század első felében. Ennek a fénykornak vetett véget az 1956-os bombatalálat, amikor megsemmisült az őslénytani gyűjtemény java része. A katasztrófa utáni újjáéledés nyomán, jelentős adományok révén újra Európai színvonalú anyagot láthat a közönség és kutathat az európai közösség.

3.3. A növénytani gyűjtemények adományai, hagyatécai, vásárlásai

Botanikai gyűjteményeink első mérföldkövét József nádor ajándéka jelentette, aki 1818-ban a Nemzeti Múzeum részére megvásárolta Kitaibel Pál herbáriumát. A 19. század folyamán számos herbáriummal gyarapodott a múzeum, ajándékozások és gyakran vásárlások útján, köztük régi értékes kollekciónkkal és Sadler József gyűjteményével. A 19. század utolsó két évtizedében Haynald Lajos áldásos tevékenységének köszönhetően az akkori világ legértékesebb gyűjteményei közé emelkedett a herbárium. 1892-ben, mintegy 100 000 példányból álló magánherbárium és gazdag botanikai könyvtára hagyatékként érkezett a múzeumba.

A 20. század első évtizedeiben is változatos úton-módon bővült a gyűjtemény. A hazai flórát dokumentáló *Flora Hungarica Exsiccata* sorozat (1912–1932) terjesztésének köszönhetően a világ minden részéről érkeztek cserekollekciók.

A növénygyűjtemény fejlődésének újabb mérföldkövére Degen Árpád nevét kell felírni, aki a múzeumra hagyományozta 300 000 lapból álló herbáriumát. A második világháborúban, Budapest ostroma idején, amikor épp Andreánszky Gábor báró állt a Növénytár élén, az értékes anyag egy részét – így a Degen-herbáriumot is – háborús károktól megóvándó, vidékre szállították. A sors iróniája, hogy a báró kastélyába menekített anyagok számottevő része elpusztult, ellenben a Budapesten hagyott anyag épen maradt.

A hazai flórakutatás egyik legnagyobb alakjának, Boros Ádámnak a növénygyűjteményét még életében védetté nyilvánították. A Növénytár Boros herbáriumára halálát követő évben 1974-ben, vétel útján tett szert. E mintegy 65 000 virágos növényt és 84 000 mohát tartalmazó herbárium megszerzése a tár második világháború utáni gazdagodásának legfényesebb eseménye.

3.4. Az állattani gyűjtemények adományai, hagyatécai, vásárlásai

Gyűjteményeink első állatait nem sokkal az alapítás után, az 1800-es évek elején vásárolták meg. Az állattani gyűjtemény a 19. század során főleg vételekkel gyarapodott. Az akkori gyűjteménykezelők szakértelmét és nemzetközi kapcsolatait dicséri, hogy a kor legjobb rovarkereskedőitől igen értékes anyagokra tettek szert. Az Állattárban őrzött példányok száma az 1848-as szabadságharc idején 40 ezer volt, majd a múzeum fennállásának századik évfordulóján elérte az egymilliót.

A 20. század első évtizedeiben az Állattár bőkezűbb anyagi támogatása lehetővé tette, hogy számos gyűjteményt vásároljanak meg úgy hazai, mint külföldi amatőr állatgyűjtőktől. Az Állattár egyik legfőbb értékét ma is ezek képviselik, és igazi nemzetközi hírnevét is e klasszikus gyűjtemények alapozták meg. Ilyen például Edmund Reitter német bogárkutató magángyűjteménye több ezer típuspéldánnyal.

Amikor 1956-ban lövedékek találták el a Nemzeti Múzeum és az Állattár épületeit, a gerinces állatok túlnyomó része, illetve a rovarok közül több százezer példány megsemmisült. Az egzotikus anyagok gyűjtéssel való pótlására a rendszerváltásig kevés lehetőség adódott, ebben az időszakban a vásárlások és az adományok különösen sokat jelentettek. A leginkább látványos trópusi állataink nagy része ilyen úton került a múzeumunkba.

A rendszerváltás után nem csupán a gyűjtőutak szervezése lett könnyebb, hanem a határon túlról érkező adományok eljuttatása is egyszerűbb lett. Adományozásban ekkor elsősorban a külföldön élő honfitársaink jeleskedtek. Értékes emlős-, madár- és rovaranyagokat kaptunk Ausztráliából, Új-Guineából, Észak- és Dél-Amerikából. Az utóbbi években pedig igen jelentős hazai magángyűjtemények is méltó otthonra leltek az Állattárban. Több mint 150 példányos emlősgyűjteményét 2004-ben ajándékozta a múzeumnak Kölcsey István. Legutóbb **2012 januárjában került be adományozás révén a Balásházy-gyűjtemény, amely lenyűgöző szépségű nappali lepkék gyűjteménye.**

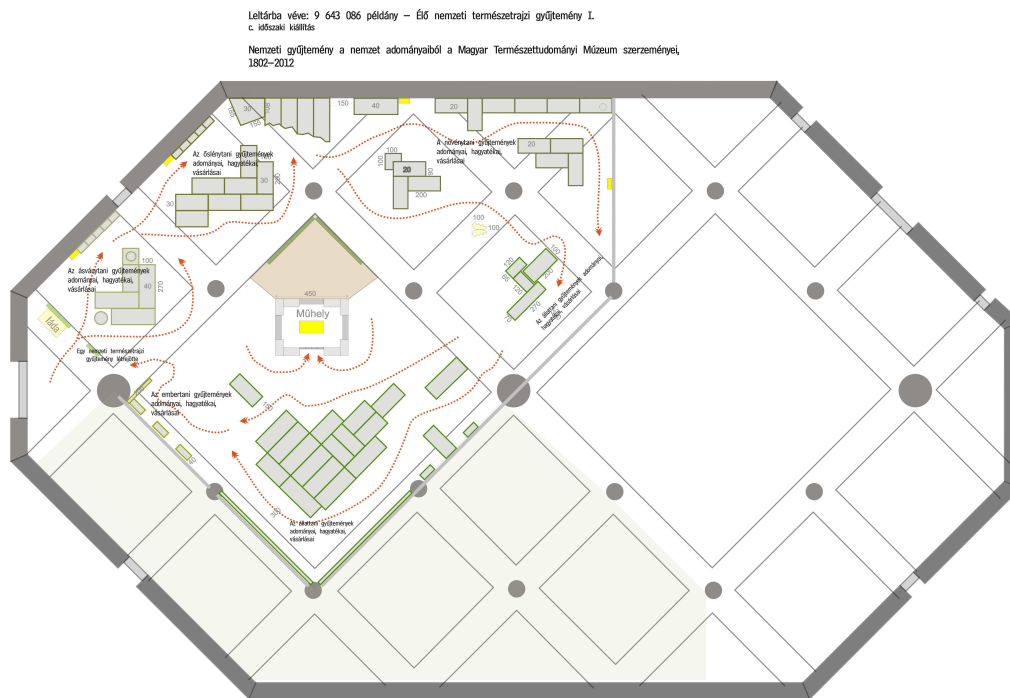

3.5. Az embertani gyűjtemények adományai, hagyatécai, vásárlásai

„Sajnos a királynő orrával sem volt szerencsém. Míg a királynak nemes arcvonásai és ugyancsak nemes orrprofilja volt, a királynőnek kerek arca, telt ajkai, és keskeny, hegyes, felfelé ívelő orra/pisze orra volt. A királynő szokatlan arckaraktere miatt majdnem kitört a palotaforradalom. „Egy magyar királynőnek nem lehetett ilyen orra!”, háborgott egy igen tiszteletreméltó történészprofesszor. Nem tudtam ezen változtatni, hiszen a csontjai alapján eredetileg volt ilyen az orra. Időközben megnyugodtak kedélyek/lecsendesedtek az indulatok.” Az idézet Skultéty Gyulától származik, aki elkészítette a székesfehérvári leletek alapján III. Béla és felesége arcreekonstrukcióját. **2011. végén és 2012. februárjában került a múzeumba az antropológus szobrász teljes hagyatéka, amelyben több mint 150 db arcreekonstrukció található.**

A KIÁLLÍTÁS ALAPRAJZA, LÁTOGATÓI BEJÁRÁSÁNAK LEÍRÁSA, FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

A látogató a kiállításba 2 információs fal által képezett kapun jutott be. A fal előtt egy nagyméretű láda állt, amelyben szimbolikusan épp múzeumi adomány „érkezett”. A látogató a kapu után megérkezett a múzeum falai közé, ahol először a múzeummal, mint a gyűjtemények tárházával ismerkedik meg. A falakon tárgyak segítségével elmagyaráztuk, hogy mi a gyűjtemény, mi a példány, majd egy karikatúra segítségével a gyűjtemények gyarapodásának útjait tekintettük át. Megjelent a leltározás fogalma, betekinthettünk régi és új leltárkönyvekbe is.

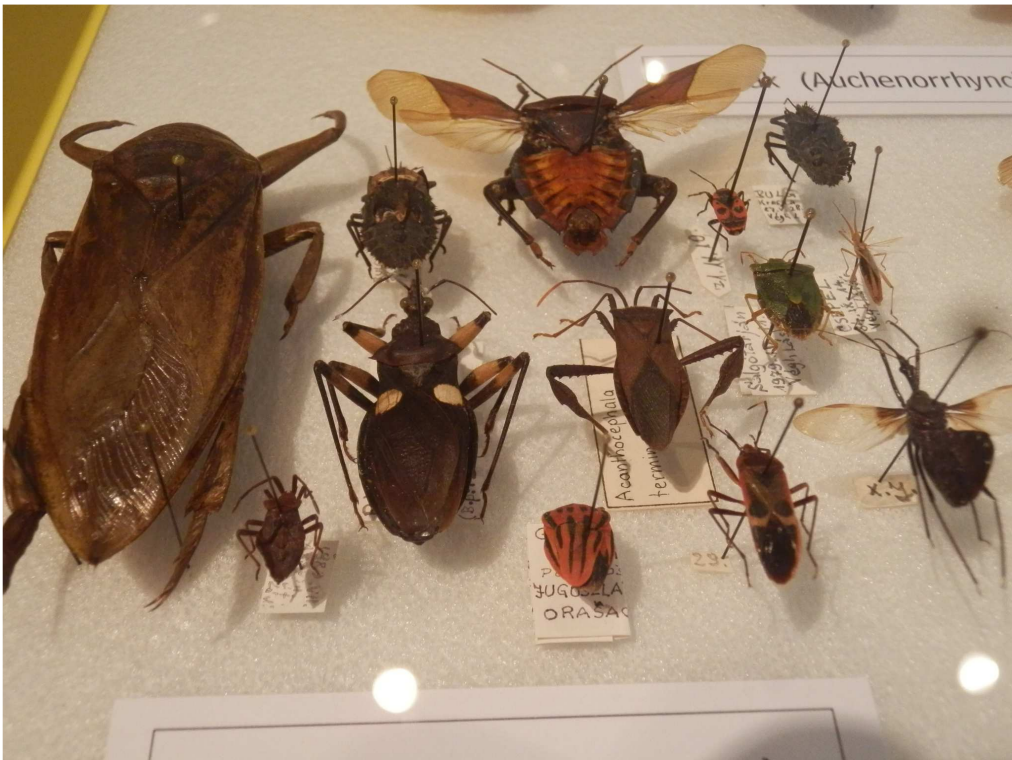
E bevezető rész után haladtunk végig a gyűjtemények során. A kiállításban elhelyezett példányok a múzeum tudományos tárai szerinti elrendezésben kerültek bemutatásra. A kiállítás fontos eleme a múzeum 210 éves történetét hűségesen végigkísérő adományozók sorának bemutatása. A bemutatott több mint ezer példány közül először az „élettelen”, ásvány és őslény gyűjtemények kerültek terítékre. Történeti sorrendbe haladva: megemlítjük az első adományt, mely Széchényiné Festetics Julianna grófnő ásvány és szárított növény adománya volt, ma ezt tekintjük a Természettudományi Múzeum alapjának. A XIX. századi első felének kisebb, egyedi adományain keresztül jutunk a század második felének nagy vásárlásaiig, mely a múzeum egyik legnagyobb mecénásának Semsey Andornak a neve fémjelez. Több olyan adományozó és gyűjtemény jelenik meg már itt, mely nemcsak egy tudományterületre korlátozódott. A közelmúlt nagy adományából, Arnóth József achát gyűjteményéből is kerül egy válogatás bemutatásra. Hasonló történeti áttekintéssel mutatjuk be a múzeum többi tárának adományait is, párhuzamba állítva, hogy milyen tárgyak kerültek leltárba egykor és milyenek ma.

A kiállítás területén egy műhely került berendezésre, ahol folyamatosan preparálási bemutatókkal, demonstrációkkal találkozhattak a látogatók. A műhelyben valóban olyan munkafolyamatok bemutatására került sor, melyek a gyűjteményekben is zajlanak. Az itt préselt növények, preparált rovarok stb. a gyűjteményekbe kerültek. Ezekben a munkában kevésbé vehettek részt a látogatók, de az itt dolgozó preparátorral, muzeológussal alkalmuk volt beszélni kikérni véleményét esetleg tanácsait.

A KIÁLLÍTÁS SZAKMAI VONATKOZÁSA, TAPASZTALATA

A kiállítás a „Felemelő évszázad” c. tematikus évekhez kapcsolódó, az MTM által 2010-2011-ben bemutatott Ész-leletek – Természetrájk a XIX. században c. kiállításunk folytatása, amelyben a nemzeti természetrájkai gyűjteményünk adományok, hagyatékok és vásárlás útján történő gyarapodását mutattuk be. A múzeum gyűjteményei mecénások, tudós adományozók és jelentős hagyatékok révén hatalmas mértékben gyarapodott az elmúlt két évszázadban. A leltárba vett példányok száma eléri a **9 643 086** db-ot. Ezen kiállítás-sorozat másodosodik részeként bemutattuk, hogy mit jelent egy élő múzeum, milyen munka folyik a falai között és milyen, a társadalom számára fontos feladatokat tölt be a nemzeti értékek őrzésén át az iskolán kívüli oktatásig.

A kiállítás látvány- és grafikai tervei koncepciójának alapja annak a lenyűgöző gazdagságnak a bemutatása, ami az ország első nemzeti természetrájkai gyűjteményét jellemzi. A kiállításban letisztult egyszerű bemutatási formában, a tágas terekben nem vész az a fontos üzenet sem, hogy zsiráf, az oroszlán, az azúr színű lepke, az ásványból faragott madár, a legkisebb ujjperc mind-mind különleges egyedi darab.

A bemutató súlypontjában azok a személyiségek állnak, akik adományaik vagy hagyatékok révén részesei voltak a gyarapításnak. Mivel ezek a személyek példaként állítódnak a látogatók elé, ezért kellő hangsúlyt, szerepet kell kapniuk.

A látvány másik súlypontja a „leltárba vett természetrájkai példány”, melyek bekerülésével nemcsak a múzeum, a nemzet gyarapodott, hanem előbbre jutott a természetrájk, a természet megismerésének tudománya is. A múzeum gyűjteményeibe bekerült és „leltárba vett” természetrájkai tárgyak gyűjteménye nem más, mint egy élő lexikon, amelyből nemcsak a múlt természettörténete, de a jövő tendenciái is kiolvashatók. A kiállításban, csak szemelvényeket tudunk bemutatni a természet ezen egyedül álló gyűjteményeiből. Olyan példányok is bemutatásra kerültek melyek az elmúlt 10 éven belül kerültek a múzeumba, adomány révén, ilyen pl. Arnóth József 2009-2011-ben adományozott, több mint 3000 példányos achát-gyűjteménye, vagy a 2012-ben adományozott Balásházy Imre nappali lepkék-gyűjteménye, vagy Skultéty Gyula arcreekonstrukció-gyűjteménye. A nagyközönség ezeket a gyűjtemények még nem láthatta.

A kiállítás újszerű, kísérleti „attrakciója” volt a berendezett működő preparátor műhely. A hétről-hétre változó téma, munkafolyamat, élővé, többszöri látogatásra sarkallt több látogatót is. Így például a közönség előtt zajlott a Feldebrő határában frissen előkerült mamutleletek preparálása, majd a múzeum egy másik részében a leletek bemutatásra kerültek. Készültek rovarpreparátumok, herbárium lapok és tárgymásolatok is. A honlapon előre

meghirdetett program színes színfoltja volt a múzeum programjainak. Összesen 54 nap üzemelt a látvány-preparatórium.

A múzeumban első kísérletként itt kerültek ki, az egyre több helyen szereplő fekete-fehér kis négyzetek, a QR kódok. Az okostelefonnal „olvasható” információk a látványon felül az önálló felfedezés élményét is nyújtják. Ez főként modern technika használatát előnyben részesítő fiatalabb korosztály számára adhat plusz információt. A kiállításon a virtuális információs tartalom lehet egyrészt kisfilm, amely a látogatót egy adott gyűjtemény áttekintésére, egy kiemelkedő személyről többletinformációt. Összesen 11 video volt elérhető a QP kódok segítségével.

A kiállítás látogatottsága elmaradt a várttól. Ez talán magyarázható azzal, a kiállításhoz kapcsolódó reklám tevékenység minimális volt, így nem érte el elég hatékonyan a célközönséget. A kiállítást megtekintők viszont pozitívan nyilatkoztak a bemutatott témáról és a bemutatás módjáról. Egy interneten közzé tett vélemény a kiállításról: „*Belépve a terembe eltöltött az »ez az« érzés. Tartottam a témából és a címből fakadóan attól, hogy a rendezőkön a 'mutassunk meg minél többet' gondolat fog eluralkodni, hogy zsúfoltsággal szeretnék kifejezni a gyűjteményük nagyságát. De szerencsére nem így történt. Letisztultság, átláthatóság, szellős terek (amitől nem félni kell, hanem uralni) – ezek jellemzik a kiállítást. ... Kisebb-nagyobb problémáim ellenére kellemesen telt a kiállításon eltöltött idő. Érdeklődéssel szemléltem a különböző nagyságú pillangóktól kezdve, az oroszlánon át a különféle viráglenyomatokat, és úgy gondolom, hogy a többi látogató is jól érezte magát, nem csak én. Közösségben szórakozni igen, múzeumban is lehet.*”

KIÁLLÍTÁS LÁTOGATOTTSÁGA ÉS JEGYBEVÉTELE

A kiállítás teljes látogatottsága : 30 909 fő

A kiállításához kapcsolódó jegybevétel: 1 816 240 Ft

KIÁLLÍTÁS REGISZTRÁLT MEGJELENÉSEI A MÉDIÁBAN

Összesen 11 db online megjelenés, amiből 3 nagy PR cikk, 1 fizetett hirdetés és 3 nyereményjáték, ahol a cikk mellett belépőjegyet lehetett nyerni a kiállításra.

Egy banner jelent meg a Class fm.hu-n.

A KIÁLLÍTÁSRÓL SZÓLÓ SZAKMAI BESZÁMOLÓ ELÉRHETŐSÉGE AZ INTERNETEN:

http://www.nhmus.hu/modules/Intezmeny/NKA/nkabeszamolo_leltarbaveve_2013.pdf

